

JAZYKOVÉ ŠTRUKTÚRY – GRAMATIKA - 5. – 6. ročník

- A. Vetné modely a ich rozvíjanie
- B. Hlavná veta a rámcová konštrukcia hlavnej vety
- C. Vedľajšia veta a rámcová konštrukcia vedľajšej vety
- D. Rámcová konštrukcia vetných členov a tvorenie prívlastku
- E. Časovanie
- F. Skloňovanie

A. Vetné modely a ich rozvíjanie

- podmet + prísudok: Wer? Was? - Mein Bruder studiert - Die Bäume blühen
- menný prísudok: Wer ist das? Das ist mein Freund. - Was ist das? Das ist mein Handy.
Wie heißt du? Monika.
- predmet v akuzatíve: Wen rufst du an? Meine Mutter. - Was liest du? Einen Krimi.
- predmet v datíve: Wem gehört die Tasche? Mir.
- príslovkové určenie miesta (a smeru): Wo ist Karin? Im Kino. - Woher kommst du? Aus Nitra. - Wohin gehen wir heute? In die Disco.
- príslovkové určenie času: Wann beginnt der Film? Um 20 Uhr. - Seit wann gibt es bei uns Handys? Seit ungefähr 10 Jahren. - Bis wann bleibst du in Wien? Bis 15. Juni. Wie lange dauert ein Fußballspiel? Neunzig Minuten. - Wie oft warst du in Prag? Zweimal.
- príslovkové určenie spôsobu: Sas Kind schreit laut.
- doplnok k adjektívu: Wie groß, lang, atď.
- „Es“ ako neosobný, neurčitý podmet: Es regnet.

- vetné modely z 3 častí:
 - a) Sloveso + predmet v datíve + predmet v akuzatíve: *geben, bringen, holen, zeigen atď.*
Osobné zámeno ako predmet v akuzatíve vo vetách s predmetom v datíve + akuzatíve: *Ich bringe dir Blumen.* - *Ich bringe sie dir.*
Zmena poradia dvoch predmetov (vyjadrených podstatnými menami v datíve a akuzatíve), (v prípade, že) ak ich nahradíme osobným zámenom. *Ich bringe meiner Mutter Blumen.* *Ich bringe sie meiner Mutter.*
 - b) Predmet v akuzatíve + príslovkové určenie smeru: *setzen, stellen, legen, hängen*
- predmet v predložkovom páde na jednoduchých príkladoch: *An wen?* (životné podstatné mená) *Woran?* (neživotné podstatné mená): *denken an, warten auf, sich freuen über*
- predložky
 - s akuzatívom: *durch, für, gegen, ohne, um*
 - s datívom: *aus, bei, mit, nach, von, zu*
 - s akuzatívom + datívom: *an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen*
- „Es“ na mieste podmetu v úvodných formuláciách vedľajších viet:
Es stimmt, dass..., es ist schön, dass...

R o z v í j a n i e

- rozvíjanie holých viet
 - a) rozvíjanie holých viet (obsahujúcich základné vetné členy) aspoň o jeden ďalší člen:
Ich arbeite morgen.
 - b) rozvíjanie holých viet pomocou slov vyjadrujúcich modalitu (*leider*) a častíc (*noch, erst, schon*)

- c) zápor *nicht*: *Ich kenne diesen Mann nicht. Ich fahre heute nicht in die Stadt.*
- prirad'ovacie súvetie: kombinácia hlavných viet so spojkami (*aber, denn, oder, sondern, und*) a bez spojok
- podrad'ovacie súvetie: kombinácia hlavnej a vedľajšej vety

B. Hlavná veta a rámcová konštrukcia hlavnej vety

a. Formy rámcovej konštrukcie hlavnej vety

- jednodielne kmeňové slovesá: *Sie steht auf der Straße.*
- slovesá s odľučiteľnými predponami: *Sie steht jeden Tag um 7 Uhr auf.*
- spôsobové slovesá: *ich kann, soll, muss, darf, will, mag, möchte essen.*
- konjunktív II. v každodennom živote: *würde, hätte, wäre, könnte, möchte*
- perfektum a préteritum plnovýznamových, pomocných a spôsobových slovies
- slovesá s jednoduchým neurčitkom: *Wir gehen heute schwimmen. Ich lasse dich heute nicht fortgehen. Es freut mich, Sie kennen zu lernen*

b. Varianty umiestnenia slovesa (na 1. mieste vo vete)

- zisťovacia otázka
- rozkazovací spôsob (s vlastnou imperatívnou formou slovesa)
- inverzia (podmet nie je na 1. mieste)

C. Vedľajšia veta a rámcová konštrukcia vedľajšej vety

- uvádzacie slovo na začiatku - sloveso na konci
- príslovkové vety s *weil, wenn* (s indikatívom)
- predmetová veta: vedľajšie vety so spojku *dass*

D. Rámcová konštrukcia vetných členov a tvorenie prívlastku

- základná konštrukcia: člen + podstatné meno: *das Auto, ein Kleid*
- *Welche, welcher, welches?* - *Welches Auto gehört dir? Dieses Auto.*
- *Was für ein/e?* - *Was für ein Kleid möchten Sie? Ein grünes Kleid.*
- *Wie viele?* - *Wie viele Katzen habt ihr? Wir haben drei Katzen.*
- aktivizovanie 1. časti konštrukcie nahradzovanie určitého člena negáciou (*kein*), ukazovacím zámenom (*dieser*), prívlastňovacím zámenom (*mein* atď.) a základnou číslovkou (*zwei, drei* atď.)
- rozvíjanie vety skloňovaným prídavným menom (v nominatíve a akuzatíve): *das grüne Kleid*
- nahradenie genitívu pomocou *von*: *Das Auto vom Lehrer.*

E. Skloňovanie

- určitý člen + podstatné meno ako základ: *die Vase, der Tisch, das Buch*
- neurčitý člen a jeho negácia: (*k*)eine Vase, (*k*)ein Tisch, Buch
- bez člena: *Christine, Josef Huber, Wien, ich trinke Milch*
- látkové a hromadné podstatné mená (singularia tantum) – pomnožné podstatné mená: *das Obst, die Milch, das Fleisch - die Eltern, die Ferien*
- nominatív - akuzatív - datív
- skloňovanie prídavných mien (nominatív - akuzatív s určitým a neurčitým členom)
- stupňovanie prídavných mien v neohybnej forme vo funkcii príslovky (*schön - schöner - am schönsten*)
- osobné, zvrtné, prívlastňovacie a ukazovacie zámená v nominatíve, akuzatíve a datíve
- prenos koncovky člena na jeho náhradu: *der --> dieser*
- opis genitívu pomocou predložky *von* (*die Eltern von Brigitte*)

F. Časovanie

- základný tvar: neurčitok
- základné časovanie (prítomný čas) so zmenou kmeňovej samohlásky (*ich fahre/gebe - du fährst/gibst usw.*)
- zvláštne skupiny slovík: slovesá s odlučiteľnými predponami (*auf/stehe, her/komme usw.*); slovesá s neodlučiteľnými predponami (*be-, er-, ge-, ver-, zer-*); zvrtné slovesá (*sich freuen usw.*), slovesá s koncovkou *-ieren* (*telefonieren usw.*)
- rozkazovací spôsob: *Geh! Geht! Gehen Sie! Gehen wir!*
- perfektum plnovýznamových slovík
- tvary préterita pomocných a modálnych slovík: *war, hatte, wurde, konnte*
- prídavné minulé pravidelných, nepravidelných a slovík a slovík so zmenou kmeňovej samohlásky